

شورای عالی حوزه علمیه قم
مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهان

تحقیق پایانی سطح دو (کارشناسی)
مدرسه علمیه امام خمینی (ره)
شهرستان بندر امام خمینی (ره)

نگاهی اجمالی به زندگینامه امام محمد باقر (ع)

استاد راهنمای
سرکار خانم سهاد جادری

استاد داور
حجت الاسلام و المسلمین عبد الرضا آقاجری

سیده فاطمه پژوهشگری اصل
پاییز 1389

لهم آمين

تَهْمِيمٌ بِهِ أَمْمَ مُحَمَّدٍ بْنِ عَلِيٍّ (عَلَيْهِ السَّلَامُ)

نوری از انوار مطهر که رد پای وجودش را در زندگی ام حس کرم.

پا ٹسکر:

از پرو ملرم که مرا در این مسیر که راه زندگی و حقیقت است قرار دادند

استاد گرامی ختم جلاری، همچنین دوست عزیزم خاتم گشتنی که نهایت تشکر را از ایشان دارم.

چکیده

با حمد و سپاس و ثناء به درگاه باری تعالی و صلووات و درود بر روان پاک ائمه اطهار (علیه السلام) به اخص امام محمد باقر (علیه السلام) پرچم دار و سرچشمه دانش بشری که ایشان مسیری را آغاز کردند که امروز مادر تمام حوزه ها از دانش ایشان و فرزند گرامی ای شان امام صادق (علیه السلام) بهره می‌گیریم این جانب در تحقیق حاضر اجمالی از زندگی امام محمد باقر (علیه السلام) را در سه فصل بیان کردم. فصلی را اجمالی از ولادت تا شهادت آن امام که در ابتدای مورد ولادت ایشان، تبار و الای امام، القاب، همسران، فرزندان امام بیان کردم. دستاوردهایی امام در طول امامت را ذکر کردم در مورد امامت امام باقر (علیه السلام) که از چند طریق ثابت شده:

1. از طریق امام سجاد (علیه السلام)

2. از طریق پیامبر به طور عمومی و خصوصی در حدیث جابر هم از طریق اهل سنت و هم شیعه. در ادامه چند نمونه از کرامتهای امام باقر علیه السلام را ذکر کردم در فصل بعد که فصل سیاسی می‌باشد. در ابتدای بیانش امام و خط فکری ایشان در مدیریت جامعه و در شیوه مبارزاتی ایشان در ادامه مشی امام و وضعیت شیعه، بیان مسئله تقیه و نظر امام در این باره

همچنین موضع امام در قبال حکومت وقت و اینکه چرا
امام قیام مسلحانه نکردند؟

همچنین موضع امام در برابر زمامداران خودسر ، در
برابر دنیای مسیحیت و موضع امام در برابر مسائل
اقتصادی که نمونه آن ضرب سکه بود را بیان کردم . در
ادامه فصل ، خلفای هم عصر امام باقر (علیه السلام) را
به 2 قسمت تقسیم کردم قبل از امامت ایشان و هم عصر
امامت ایشان و در مورد هر کدام از خلفاء مختصراً توضیح
دادم . و در پایان فصل در مورد قیام زید بن علی بن حسین
(علیه السلام) و شهادت ایشان و فلسفه نهی از قیام زید
را بیان کردم .

و در فصل آخر فصل علم امام باقر (علیه السلام)
ابتدا دیدگاه دیگر دانشمندان را در مورد امام باقر
(علیه السلام) ذکر کردم و در ادامه به ذکر کلاس‌های
درس و شاگردان امام باقر (علیه السلام) که چگونه و به
چه تعداد می‌باشد و در آنجا به ذکر دو تن از روایات آن
امام بسنده کردم . و بعد از آن جلوه‌های از معارف امام
باقر (علیه السلام) ، درس‌های عقیدتی و مبارزه با
انحرافهای فکری و به ذکر مناظره و احتجاج ایشان که در
این قسمت مناظره امام با استف مسیحیان و با خوارج را
بیان کردم و در پایان فصل تبیین معارف اصولی دین توسط

کردن محافل علمی چهره ها ماندگاری چون زراره و چندین هزار نفر دیگر را به اسلام تحويل دهند.

ایشان آغاز کننده نهضت عظیم علمی در اسلام و جهان بودند در عصر ایشان چه مسلمان و غیر مسلمان ، چه شیعه و غیر شیعه در مکتب امام ح اضر می شدند و از علوم ایشان بهره می برند.

آنچه از تمام زندگی امام محمد باقر (عليه السلام) می توان نتیجه گرفت آن است در حال حاضر که عصر انفجار اطلاعات و ارتباطات است در عصری که انسان در اوج بی نیازی کاذب و در اوج شکوه علم و صنعت است به مردمی همچون امام باقر (عليه السلام) که علوم را بر ایمان دسته بندی کرده و علوم واقعی را از تو همات ما نجات دهد نیازمندیم دنیای که همچون کشتی سرگردان به ناکجا آبادی رود نیازمند مردمی هستیم همچون امام محمد باقر (عليه السلام) که راهنمای ناخدای کشتی بشریت باشد.

فهرست منابع

❖ قرآن.

- ❖ دشتی ، محمد ؛ **نهج البلاغه** ، انتشارات وجданی.
1. اکبر پور ، حبیب الله ، معجزات امام باقر علیه السلام ، نشر الف ، چاپ اول ، مشهد ، 1382.
2. اردکانی ، احمد محیطی ، زراره بن اعین ، انتشارات دارالحدیث ، چاپ اول ، قم ، 1375.
3. الهمامی ، داود ، امامان اهل بیت علیهم السلام در گفتار اهل سنت ، انتشارات مکتب اسلام ، چاپ اول ، بیجا ، پائیز 1377.
4. الجندي ، عبد الحليم ، پيشواي علم و معرفت ، مترجم عباس جلالی ، انتشارات زائر ، چاپ اول ، قم ، پاييز 1382. ابن شهر آشوب مروي مازندراني ، ابن جعفر محمد بن على ، مناقب الابي طالب ، انتشارات ذي القربي ، ج 4 ، بیجا ، 1379 هـ . ش.
5. الصدوق ، محمد بن على بن الحسين بن موسى بن بابويه ، الخصال ، صادق حسن زاده ، فکر آوران ، چاپ اول ، قم ، 1388 هـ . ش.
6. الطبرسي ، ابی منصور احمد بن على بن ابی طالب ، الاحتجاج ، انتشارات ذی القربي ، چاپ پع ، قم ، 1431 هـ . ق.
7. آل کاشف الغطاء ، محمد حسین ، آئین ما ، مترجم : ناصر مکارم شیرازی ، انتشارات امام على بن ابی طالب (علیه السلام) ، چاپ اول ، قم ، 1388.
8. ترابی ، احمد امام باقر جلوه امامت در افق دانش ، انتشارات آستان قدس رضوی ، چاپ سوم ، مشهد ، 1385.
9. پیشوایی ، مهدی ، سیره پیشوایان ، انتشارات توحید ، چاپ بيستم ، بیجا ، بهار 1387 هـ . ش.

10. کمپانی ، فضل الله ، حضر باقر العلوم عليه السلام ، انتشارات مفید ، چاپ اول ، بی جا ، 1386.
11. حیدری نراقی ، علی محمد ، رساله حقوق امام سجاد (علیه السلام) ، انتشارات مهدی زلقی ، چاپ اول ، قم ، زمستان 1384.
12. حائری یزدی ، محمد حسن ، جلوه های تقوا داستانهایی که از زندگانی امامان شیعه علیهم السلام ، انتشارات آستان قدس رضوی ، چاپ اول ، مشهد ، 1377.
13. جعفری ، حسین محمد ، تشیع در میسر تاریخ ، مترجم محمد تقی آیت الهی ، فرهنگ اسلامی ، چاپ 15 ، تهران ، 1387.
14. جعفریان ، رسول ، تاریخ خلفاء ، انتشارات دلیل ما ، چاپ دوم ، بی جا ، تابستان 1382.
15. صادقی اردستانی ، احمد ، زنان دانشمند و راوی حدیث ، انتشارات سازمان تبلیغات اسلامی ، چاپ اول ، قم ، بهار 1385.
16. صمیمی ، حبیب الله ، فضائل و شناخت معصومین اهل بیت علیهم السلام بالسان اهل بیت علیهم السلام ، انتشارات صبا ، چاپ اول ، بی جا ، 1381.
17. صالحی ، عبد الله ، راهنمای سعادت و خوشبختی ، انتشارات مهدی یار ، چاپ اول ، قم ، زمستان 1379.
18. طباطبائی ، محمد حسین ، شیعه در اسلام ، به کوشش سید هادی خسروشاھی ، انتشارات : مؤسسه بوستان کتاب ، چاپ پنجم ، قم ، 1388.
19. ظهیری ، علی اصغر ، برگهای سیاهی از تاریخ ، انتشارات نهادنی ، چاپ اول ، قم ، بهار 1378.
20. قمی ، شیخ عباس ، منتهی الامال ، انتشارات هجرت ، چاپ سیزدهم ، قم ، زمستان 1378.
21. قائمی ، دکتر علی ، در مکتب فجر دانش ها امام محمد باقر علیه السلام ، انتشارات امیری ، چاپ اول ، قم ، زمستان 1376.

22. کلینی ، ابی جعفر محمد بن یعقوب بن اسحاق ، اصول کافی ، مترجم محمد باقر کمره ای ، انتشارات اسوه ، چاپ چهام ، بی جا ، 1379.

23. کریمیان ، منصور ، زندگانی امام باقر علیه السلام ، انتشارات اشرفی ، چاپ اول ، تهران ، 1379.

24. لجنه التأليف ، اعلام الهدایه ، ج 7 ، امام باقر علیه السلام ، مرکز الطباعة و النشر للمجمع العالمي لاهل البيت عليهم السلام ، الطبیمه ثانیه ، بلا مکان ، 1425 هـ ق.

25. مستنبط ، سید احمد ، قطره ای از دریای فضائل اهل بیت علیهم السلام ، انتشارات حاذق ، چاپ ششم ، بی جا ، مهر ماه 1384.

26. مغنیه ، محمد جواد ، میثم و زمامداران خود سر ، مترجم مصطفی زمانی ، انتشارات برگ شقایق ، قم ، چاپ اول 1381.

27. موسوی و ادقانی ، سید احمد ، یاران کوچک حسین علیه السلام ، انتشارات قدیانی ، چاپ اول ، تهران ، زمستان 1377.

28. میر خندان ، سید حمید ، ابان بن تغلب ، انتشارات سازمان تبلیغات اسلامی ، چاپ اول ، بی جا ، پاییز 1376.

29. مدرسی ، علامه محمد تقی ، امامان شیعه و جنبش‌های مکتبی ، مترجم حمید رضا آذیر ، انتشارات پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی ، چاپ دوم ، مشهد ، 1369.

30. محمدی ری شهری ، محمد ، میزان الحکمه ج 14 ، مترجم حمید رضا شیخی ، انتشارات دارالحدیث ، چاپ چهارم ، قم ، 1383.

31. یعقوبی ، احمد بن اسحاق ابن واضح ، تاریخ یعقوبی ، ج 2 ، مترجم محمد ابراهیم آیتی ، انتشارات علمی و فرهنگی ، چاپ دهم ، تهران ، بها 1387.

|||||